

Anul VIII. CLUJ, 15 MAIU 1932. Nr. 8
REVISTA PEDAGOGICA-
CULTURALA-SOCIALA

REDACTOR: MARIAN SASU

CUPRINSUL :

P. Da. GOGU: Școala și educația muzicală a satelor.

SAINT JÉROME: Pe marginea unei cărți.

* * * : Ziua școliei.

Partea oficială.

Știri.

*Organ oficial al Revizoratului și Comitetului școlar din jud. Cluj
Apare de două ori pe luni*

ABONAMENTUL: 150 Lei pe un an pentru membrii corpului didactic, iar pentru comitetele școlare și particulari 180 Lei - Redacția și Administrația: Revizoratul școlar județan CLUJ

Școala și educația muzicală a satelor

Negreșit, muzica noastră națională reprezintă, în concertul muzicel universale o nestimată comoară, atât prin farmecul ei specific de milenară obârșie și supraviețuire, cât și prin fericita și rodnică îmbinare a acelor două lumi, cari aci pe pământul românesc își întind mâna: Orientul și Occidentul.

Ispitit de vraja cântecului nostru popular, maestrul de școală rusească G. Musicescu, adună primele mărgăritare, pentru a fi urmat de o pleiadă de învățăcei în această rodnică activitate: Gh. Dima, G. D. Kiriac, I. Vidu, T. Popovici și Tib. Brediceanu, laureatul premiului național de 100.000, sunt abia câteva glorioase nume din lungul pomelnic al acelor ce au ostenit pentru conservarea și îmbogățirea unui patrimoniu, ce ne face pretutindene cinste.

Căci negreșit acest patrimoniu servește mai mult și mai bine cauza noastră în străinătate, decât toți atașajii și apașii de presă la un loc.

„Vorbind dulcea limbă a muzicii universale, George Enescu a dus faima neamului românesc până în cele mai îndepărtate colțuri ale lumii, până unde pot străbate aripele cântecului. Sunt țări cari nu ne cunosc decât prin el și ne iubesc grație lui.“¹⁾

Ar trebui ca generațiile de azi să și amintească de entuziasmul cu care a primit cândva ardelenii corul ieșan al lui G. Musicescu, de însuflețirea cu care au primit și românii din țară liberă corul învățătorului Vidu dela Lugoj, spre a înțelege ce poate *cântarea* în materie de înfrățire românească, — biata înfrățire românească, atât de primejduită azi prin unețirile politicienilor.

Ce păcat însă, că nu ne știm servi întotdeauna cum se cuvine de acest dar divin! Am asistat cândva la un dialog între doi țărani: un sas și un român. Românul pretindea că nu sunt pe lume cântece cari să se ia la întrecere cu cântecele românești. „Or fi, replică sasu, dar vezi, la voi tot țiganii cântă și asta nu l'fain...”

1) „Lamura”, IX — 7 și 8 — 1928.

În simpla lui obiecțiune sasul avea toată dreptatea. Am rămas tot la muzica tarafului de lăutari țigănesc. Țiganii sunt și azi interpreții noștri favoriți. Lucru deadreptul rușinos și ridicol, pentru „un neam ce s'a trezit pe lume cântând și a trăit cu cântecul“.

Avem totuși în România Mare o provincie — dacă nu două ²⁾ — în care cântarea și-a cucerit locul de cinste, pe care trebuie să-l aibă într'o societate cultă. Dar exemplul puternicei „Asociații a fanfarelor și corurilor țărănești“ din Banat, nu e în stare a scoate și restul țării din indiferența orientală, de care dăm mereu „dovezi la lume.“

Și cine credeți că e vinovat de această tristă stare de lucruri, care a început a nu mai avea scuze nici înaintea noastră? Cine este chemat a o îndrepta?

Răspunsul la ambele întrebări nu poate fi decât unul singur: școala românească, ce nu și-a înțeles încă menirea, dar care va trebui să și-o înțeleagă de azi înainte.

Intr'un număr viitor vom reveni cu precizări, asupra acestei importante chestiuni.

Aiud, Aprilie 1932.

P. Da. Gogu

Pe marginea unei cărți

O carte *sui generis* — despre noi vorbind — merită a aduce prețioase contribuții anelor învățământului nostru primar din Ardealul desrobît, este lucrarea dlui revizor M. Sasu: „*Învățământul primar din jud. Alba, 1919—1930*“ (Fascicola I, Cluj Tipogr. Anca, chiriaș Gal Iosif, 1932 — Lei 30). Am greși însă dacă numai sub acest raport am judeca valoarea unei asemenea lucrări. Prima decadă a Daciei Romane *restituta*, cu toate însăngerările și devastările războiului este bogată în realizări pe terenul școlar, cari vor trebui neapărat desvăluite posterității. Să nu ni se arunce oare când ocară că am găsit totul deagata.

Un învățământ românesc (confesional) în agonie, în urma draconicelor legi aduse de opresor, — în care *bilingvismul* acela blestemat punea pledică oricărui progres, — alături de un învățământ instreinat (de stat) eminent artificial, din cauza to-

2) Basarabia este poate mai muzicală decât Banatul, numai că acolo muzica încă n'a cucerit loc în pătura țărănească.

talei ignorări a mediului social de către corpul didactic, — nu sunt oare acestea amaruri moștenite dela vitrega oblăduire streină ?

După cum arată autorul în prefață, sunt și alte considerațiuni cari l-au îndemnat a lua condeiu în mână. Școala noastră primară suferă mult azi, în susținerea ei materială de indiferența celor chemați a o sprijini. Intrucât lucrarea în chestiune va pune în adevărata ei lumină tragedia acestei școli, deschizând ochii factorilor conducători asupra unei situații ce nu mai poate dăinui; intrucât se va inventaria aci zestrea moștenită dela trecuta stăpânire și se va descrie pe larg opera celor unsprezece ani de cărmuire românească, — cartea dlui revizor M. Săsu, cel chemat în anul de grație 1919 la conducerea inv. prim. din acest județ, își are un rost bine justificat și va fi binevenită.

Prima fascicolă de 80 pagini mari, cu numeroase ilustrațiuni, închizând numai 3 capitole, ne arată ce proporții vaste și nebănuite va avea această admirabilă lucrare în ansamblul ei, atunci când va fi dusă la bun sfârșit.

Întâiul cap. (Ceva din prezentul și trecutul jud. Alba) cuprinde numeroase și interesante date istorice, geografice, statistice, economice, din cari ne vom putea da seama de condițiile în cari s'a dezvoltat aci învățământul. Din succinta expunere istorică se poate vedea că istoria acestui județ este istoria Ardealului însăși.

În cap. II. (Învățământul primar din acest județ sub stăpânirea ungurească) ni se arată situația învățământului în timpul războiului, în preajma unirii Ardealului. Se dau câteva amănunte asupra școlilor românești, asupra funcționarilor lor sub imperiul diabolicei legi a lui Apponyi.

În cap. III. (Ce școli și învățători am aflat) se înșiră școlile și învățătorii aflați în județ la preluarea administrației fostului Imperiu. La fiecare comună ni se arată și numărul locuitorilor pe naționalități, în cât cititorul poate constata cu ușurință cât de rău era adaptat aci un învățământ de stat, cu limba de predare exclusiv maghiară.

Să nu ni-se imputeze nouă astăzi că am comite aceeași imprudență față de stăpânii noștri de ieri. Nu, căci noi n'am avut mediul favorabil deprinderii unei limbi pe care dânsii l-au avut și-l au azi. Dumnealor nu sunt decât 29.847 suflete, răsfirați în-

tr'o massă compactă de 176.106 Români, ¹⁾ așa că știu românește, nu dela școală, ci de acasă. ²⁾

Autorul anunță și cuprinsul fasciculelor următoare, cari vor trata: Ce am preluat dela Unguri (localuri, mobilier, biblioteci, material didactic, terenuri, valoarea acestora), realizările celor unsprezece ani ai erei românești, încheind cu monografiile tuturor școalelor din județ.

Chiar dacă nu vor putea vedea toate fasciculele lumina tiparului, — și asta atârnă de noi, învățătorimea din Alba — zestia ce ne rămâne prin adunarea și aranjarea acestui material documentar este considerabilă. Dl revizor M. Sasu, care aci, în mijlocul nostru a muncit cu hărnicie de albină, dela introducerea învățământului nostru în rosturile sale românești, până la organizarea pe toate căile a dascălmei acestui județ, poate avea satisfacția datoriei împlinite, cea mai nobilă în această lume.

Aiud, Mai 1932.

Saint Jérôme.

Ziua școalei

— Darea de seamă —

Potrivit obiceiului din anul trecut, vom publica și în anul acesta toate rezultatele ce s'au obținut cu serbarea zilei școalei din 15 Maiu a. c. Trebuie să anticipăm că, primele rezultate primite imediat după serbarea acestei zile ne a surprins deosebit de plăcut, dându-ne nădejdi, că aceste rezultate, dacă nu vor fi mai bune și mai frumoase, cel puțin vor atinge punctul din anul trecut. Iată aceste prime rezultate:

1. Școala din *Zamsâncrai* de sub conducerea dlui director *Liviu Olosutean* ne-a trimis 600 Lei; cu 100 Lei mai mult ca în anul trecut. Se vede că, dl director cu ceilalți învățători ai școlii și-au făcut datoria cum se cuvine și cu prilejul serbării zilei școalei din anul acesta.

2. Școala din *Miheșul de Câmpie*, unde funcționează dl *Petru Grama* și dna *Maria Negrea*, a trimis suma de Lei 200.

3. Școala din *Agârbiciu*, condusă de dl *Ioan Țetcu*, a trimis 150 Lei. În anul trecut de aci nu ni s'a trimis nimica. Acum se vede că, școala are un învățător conștient de menirea sa.

1) După Recens. din 1920.

2) Sunt sate între Teiuș—Alba-Iulia cu Unguri cari nu mai știu ungurește.

4. Școala din *Bedeciu*, unde funcționează dl *Petre Ștefănescu* și dșoara *Livia Moga*, ne-a trimis 300. În anul trecut școala aceasta nu ne-a trimis nimic. Ne pare deci nespuse de bine că, învățătorii noștri se pun în urmă serios pe lucru.

5. Școala din *Mânăstireni*, de sub conducerea recentă a dlui director *Dnmitru Năstase*, ne-a trimis frumoasa sumă de 750 Lei. Mărturisim sincer că, rezultatul acesta frumos ne-a surprins foarte plăcut. Dl *Năstase* și ceilalți învățători ai școlii merită toată lauda pentru felul cum au știut să-și facă datoria în acest an cu prilejul serbării zilei școlii, când s'a încasat dublu ca în anul expirat. Dupăcum ni se raportează, la serbare a luat parte întreg poporul, în frunte cu intelectuali din comună. S'a desfășurat un program foarte bogat și interesat, care a mulțumit pe deplin pe toți cei prezenți.

6. Școala din *Corpadea*, unde funcționează dl *Teodor Runcu* și dșoara *Ana Pâșcaș*, a trimis suma de 200 Lei.

PARTEA OFICIALĂ

Toate ordinele și circularele, ce se vor publica în partea aceasta a revistei, vor trebui să fie imediat înregistrate și executate conștient și de către cei vizați.

SUBREVIZORATUL ȘCOLAR AL JUDEȚULUI CLUJ

Nr. 1670—1932.

OBIECT: *Cursuri de vară pentru învățători.*

On. Minister cu ordinul Nr. 65 906—1932 ne face cunoscut că, anul acesta se vor organiza cursuri de vară: a) Pentru completarea cunoștințelor teoretice a învățătorilor la școala de misionare din Vălenii de Munte. b) Pentru lucru manual cu învățătorii la Deva. c) Pentru lucru manual pentru învățătoare la Sighișoara. Cursurile încep la 12 Iulie a. c. și durează o lună. Pentru întreținere, la cursurile din Vălenii de Munte, se vor plăti 50 Lei pe zi, iar pentru celelalte cursuri câte 25 Lei pe zi. Învățătorii și învățătoarele dela cursurile de lucru manual, dacă rația de întreținere va depăși suma de 25 Lei zilnic, și-o vor

completa personal, în limita strictului necesar, gospodăria făcându-se în localul școlilor normale. Toți învățătorii și învățătoarele trebuie să-și aducă rufăria de pat și corp.

Din fiecare județ se vor recomanda de Rev. câte 2 învățători sau învățătoare pentru Vălenii de Munte, câte 1—2 învățători pentru Deva și 1 învățătoare pentru Sighișoara. Cei interesați sunt invitați ca să-și înainteze la Rev. rugărilor până la 1 Iunie a. c.

Nr. 1607—1932.

OBIECT: *Stărpirea cărăbușilor.*

Vă trimitem spre executare copia ordinului On. Minister al Instrucțiunii Nr. 61.961—1932.

„Ministerul Agriculturii aducându-ne la cunoștință cu adresa Nr. 98.363—932, că în cursul lunii Mai și Iunie, vom avea în anumite regiuni ale Țării, puternice invaziuni de cărăbuși, și cum această specie este una din cele mai vătămătoare culturilor, nu numai sub formă de gândac, dar mai ales sub formă de viermi albi, este indispensabilă organizarea luptei pentru distrugerea acestui dușman.

„Cum numitul Departament cere concursul nostru, vă rugăm să puneți în vedere învățătorilor ca împreună cu elevii să dea tot concursul la strivirea gândacilor, care se poate face cu multă ușurință dimineața, când încă amorțiți de răcoarea nopții, stau agățați de ramurile arborilor și prin scuturare cad ușor.“

Nr. 1669—1932.

OBIECT: *Inchierea anului școlar.*

Vă trimitem spre strictă executare copia ord. Nr. 14982/1932 al Serviciului local de învățământ, Cluj:

„Conform Deciziei Ministeriale Nr. 66670 din 16 Maiu a. c. toate școlile primare încetează cursurile pe ziua de 31 Maiu a. c.

„Între 1—10 Iunie se vor face cu elevii claselor I—VI exerciții de concentrare a cunoștințelor. La școlile rurale în acest interval în zi de sărbătoare vor fi chemați și părinții ca după forma tradițională a școlii primare din Ardeal să ia cunoștință și ei de sporul realizat de copiii lor. În comunele urbane ase-

menea se va proceda în acest fel ținându-se începând cu cl. I, câte 2 ora astfel de repetiții în fața părinților.

„Intr'o zi se vor putea ține cu mai multe clase pentru ca să se poată utiliza restul timpului pentru excursiuni în natură, vizite la felurite instituții, la ateliere și fabrici, iar în comunele rurale se vor executa lucrări agricole în grădina școlii.

„Învățătorii din comunele urbane vor nota în registrul de prezență al școlii excursiile pe cari le-a făcut.

„Programul acestei încheieri de an se va hotări în conferința corpului didactic ținută în după amiaza zilei de 31 Maiu.

„Elevii din cl. VII vor da examenul de absolvire după cum prevede regulamentul. Se va întocmi astfel comisia ca să poată funcționa normal, fără să fie adunați copiii dela distanțe mari.

„Dnii subrezorzi școlari ne vor trimite și nouă un tablou al școlii unde se ține examenul de absolvire.

„In ziua de 10 Iunie elevilor de cl. IV cari nu vor mai continua școala primară li se va elibera adeverințele de promovare.

„In ziua de 12 Iunie atât la școlii de copii mici cât și la școlii primare se va ține serbarea tradițională pentru încheierea anului școlar și împărțirea premiilor.

„Învățătorii cari peste vară nu vor mai locui în comuna unde a funcționat, vor încredința pe cineva, care să primească corespondența oficială și să rezolve diferite lucrări ce se vor cere, comunicând aceasta prin raport Subrezorzișorilor școlare, precum și adresa lor unde vor domiciliia în timpul verii.

„Cluj, 23 Maiu 1932. Inspector Șef: Dr. V. Senl. Șeful Secției: C. Iencica“.

Nr. 1677—1932.

OBIECT: *Urgentarea mai multor ordine.*

Suntem siliți a pune în vedere tuturor că, nu vom elibera proximalu salar celor cari nici până astăzi n'au satisfăcut ordișorilor noastre Nr. 1—1931 (Informașionul asupra școlii din județ și orașul Cluj). Nr. 3482—1931 (Taxa de 1 Leu de fiecare elev înscris pentru fondul de ajutorare cu cărți a elevilor săraci), Nr. 3366—1931 (Achișorarea cărșilor de premii școlare), Nr. 749—1932 (Recapitușorila registrelor inventare). Toate ordișorile aceste au fost publicate în „Amicul Școlii“ și urgente în mai multe rânduri, fără însă a ni se trimite răspunsuri dela multe direcșionii

școlare. Deci ne mai putând tolera astfel de lucrări, ne vedem siliți a lua în sfârșit măsuri severe contra celor neglijenți.

Nr. 1678—1932

OBIECT: *Cărți de premii.*

Facem cunoscut că, la biroul nostru, se mai găsește un stoc însemnat de cărți de premii pentru elevii siliți. Cărțile aceste au fost trimise în anul trecut de către Minister prin Liga culturală, dar n'au putut fi distribuite toate. Punem deci în vedere direcțiunilor școlare ca să se provadă în acest an cu cărți de premii numai dela biroul nostru, fiindcă aceste cărți anume au fost trimise pentru acest scop. Direcțiunile cari au fost angajate la aceste cărți, sunt invitate ca să le ridice și achite pentru a nu fi expuse la neplăceri.

Nr. 1679—1932.

OBIECT: *Directorii nu pot părăsi școala în timpul vacanței.*

Atragem atenția tuturor dlor directori dela școalele noastre urbane și rurale, că nu pot părăsi școala în timpul vacanței fără a obține concediu în regulă. Dacă sunt siliți a părăsi localitatea școlii, atunci să se îngrijească de suplinitor vrednic, căruia îi va lăsa necondiționat cheile și registrele școlii pentru a putea fi la dispoziția organelor de control, cari se vor abate și în cursul vacanței pela școalele lor.

Revizor, M. Sasu

COMITETUL ȘCOLAR AL JUDEȚULUI CLUJ

ad Nr. 229—1932.

OBIECT: *Convocarea adunării generale.*

În conformitate cu dispozițiunile cuprinse în Art. 76 din Regulamentul pentru organizarea comitetelor școlare, avem onoarea a Vă aviza, că adunarea școlară județeană se va ține în Palatul Prefecturii județului din Cluj, în ziua de 30 Mai a. c. orele 10 a. m. cu următoarea

ORDINE DE ZI:

1. Darea de seamă a secretarului despre activitatea și ge-

știunea Comitetului școlar județean în cursul anului expirat și despre mersul comitetelor școlare rurale.

2. Fixarea contribuțiilor la care vor fi impuse comitetele școlare rurale în anul financiar în curs, pentru formarea veniturilor comitetului școlar județean.

3. Aprobarea ajutoarelor pentru comitetele rurale care n'au mijloace suficiente.

4. Votarea bugetului de venituri și cheltuieli pe anul 1932.

5. Alegerea membrilor pentru completarea comitetului școlar județean.

6. Orice alte chestiuni, care privesc îndrumarea și bunul mers al comitetelor rurale, al învățământului primar și al răspândirii culturii în popor.

7. Eventuale propuneri.

La aceasta adunare cu onoare sunteți rugați a trimite delegatul DVoastre, pe care îl veți prevedea cu autorizație în regulă.

Adunarea această, fiind în a doua convocare, se va ține cu orice număr de delegați.

Cluj, 16 Maiu 1932.

Prefect :

Dr. Emil Colbazi

Revizor — Secretar :

M. Sasu

Banca Populară „Solidaritatea“ a Corpului Didactic Primar
din județul Cluj

Nr. 6 — 1932

Către Domnii Învățători din județul Cluj.

Avem onoare a Vă prezinta mai jos „Actul de intrare în societate“ pentru a fi întocmit și subscris de toți aceia cari au aderat la banca noastră. Spre orientare comunicăm că, o parte socială e de 500 Lei și un membru trebuie să semneze cel puțin 4 părți în suma de 2000 Lei.

Cluj, 16 Maiu 1932.

Președinte : *M. Sasu.*

Act de înțrare în societate

Subsemnat învățat
din comuna județul
dorind să fiu membru societar al Băncii Populare „Solidaritatea”
a Corpului Didactic Primar din jud. Cluj, declar prin acest act :

1. Că am luat cunoștință de statutele acestei societăți autentificate de judecătoria urbană din Cluj la Nr. 3349 anul 1932 și a actului constitutiv al aceleiași societăți, autentificat de aceeași judecătorie urbană la Nr. 3349 anul 1932.

2. Că prin aceasta mă oblig de a mă supune la tot ceea ce este cuprins în aceste statute și în acest act constitutiv și că începând de astăzi devin membru asociat al acestei societăți cooperative cu toate drepturile și obligațiunile arătate în statutele și actul constitutiv-

3. Declar că voi recunoaște încheerile Consiliului de Administrație și ale Adunării Generale.

4. Acum la înțrare subscriu părți sociale în suma de Lei, adică Lei, din care am vărsat a 10 a parte, adică Lei restul de Lei îl voi achita prin vărsăminte lunara de Lei în termen de ani, iar după ce voi plăti integral această sumă subscrisă de mine, voi continua de a mi mări capitalul prin cotizațiuni lunare pe care le voi declara la acea epocă.

Mă oblig că voi răspunde pentru obligațiunile societății cu de două ori valoarea părților sociale subscrise.

5. Drept aceasta am subscris prezentul act de înțrare în Banca Populară „Solidaritatea” a Corpului Didactic Primar din județul Cluj.

Datul 1932.

Martori :

Semnătura :

Ș T I R I

* Ministerul de finanțe, în scopul de a plăti curând și în mod egal pe toți funcționarii statului, a luat măsuri ca salariul curent pe luna Maiu, să se plătească jumătate cu începere dela 20 Maiu curent până la 1 Iunie, iar restul să se plătească în primele zile ale lunii Iunie. Pentru achitarea salariilor restante din alte luni, Ministerul de finanțe va aviza prin Decrete speciale.

* Dl Mihail Ogreanu, distinsul nostru învățător din Cluj, a fost ales în adunarea din 26 Aprilie a. c. de președinte al Asociației învățătorilor din județul nostru, în locul dlui Vasile Chintoi, care a demisionat pe motivul că a ajuns în personalul de control.

* Dna Felicia Dula, învățătoare în Bonțida, s'a logodit cu dl Valeriu C. Dordea. Felicitările noastre.

* La inițiativa și stăruința dlui Pavel Cioclu, dir. școlii de stat din Sărmaș, s'au plantat de către elevi, sub conducerea învățătorilor, vre-o 28.000 puieți salcâmi pe 4 $\frac{1}{2}$, jughere pământ de al școlii. Iată ce pildă frumoasă de urmat pentru ceilalți învățători din județul nostru, așa de sărac în plantațiuni.

* Federația Corpului Didactic din România a hotărât ținerea unui congres al celor trei asociații de învățământ, cu delegați din întreaga țară, în ziua de 29 Maiu a. c. în sata Ateneul Român din București.

* Ministerul instrucțiunii a cerut dela organele sale subalterne relațiuni asupra învățătorilor cari nu și au domiciliul în localitatea unde funcționează. A cerut relații și asupra directorilor cari nu locuiesc la școală, sau acei ale căror curți și grădini școlare sunt lăsate în părăgină, fără să planteze arbori, flori, astfel că împrejurimile școlilor au un aspect de părăsire și sălbătăcie.

Dl Prefect Dr. Emil Colbazi a convocat pe ziua de 30 I. c. adunarea generală a Comitetului nostru școlar județean. Dnii învățători-secretari ai comitetelor școlare rurale sunt și pe calea aceasta rugați ca să stăruiască a trimite delegați la adunare, care de astadată se va ține cu toată siguranța, fiind în a doua convocare.

* Banca noastră „Solidaritatea” a acordat până acuma împrumuturi în suma de 25.000 Lei. La alt loc al revistei publicăm „Actul de intrare în societate”. Cei cari n'au semnat, să se grăbească a semna și trimite de grabă acest act pentruca să putem lucra cu mai mult folos pentru învățătorii noștri necăjiți.

* Pe ziua de 24 I. c. sunt chemați la Minister toți inspectorii din țară pentru lucrările de transferări a învățătorilor.

A apărut fascicola I din vasta și interesanta
lucrare a dlui Revizor M. SASU:

Învățământul Primar din jud. Alba
1919—1930

Prețul 25 Lei.

Tipografia Anca, antr. Iosif Gal, Cluj